

**MAZLUMDER GENEL BAŐKANI Av. KAYA KARTAL'IN
İNSAN HAKLARI GECESİ KONUŐMASI**

10.12.2022

ANKARA- ULUCANLAR

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Deęerli kurucularımız, kıymetli üye ve gönüllülerimiz, sayın misafirlerimiz...

Sizleri aramızda görmekten mutluluk duyduğumuzu ifade eder, kuruluŐtan bugüne mücadelemize katkı sunan bütün dostlarımızı saygı ile selamlarım...

Sevinçle belirtmek gerekir ki "MAZLUMDER İnsan Hakları Gecesi" başlığıyla düzenlediğimiz bu program artık bir gelenek haline almış; üye, gönüllü ve dostlarımızla buluşmalarımızın önemli zeminlerinden birisi haline gelmiştir. Zulme karşı yürüttüğümüz hak mücadelesinin önemli araçlarından olan İnsan Hakları Gecesine ve Ödül Törenimize katıldığınız ve motivasyonumuzu artırdığınız için hepinize teşekkür ediyorum.

İyi ki varsınız...

Bugün aynı zamanda İnsan Hakları Günü...

Doğal olarak genel bir muhasebe yapmak, nerede olduğumuza bakmak gerekiyor.

Tablonun parlak olmadığı hepimizin malumu...

Son 10 – 15 yılda yaşanan büyük değişim, dönüşüm ve kırılmalar neticesinde, "İnsan Hakları" söylem ve pratiği dünya genelinde ve tabii ki Türkiye'de ciddi biçimde ivme kaybetmiştir.

İnsan hakları alanında çeşitli sorunlarla muhatabız.

- 90'lı yıllar boyunca verilen mücadelenin ve ödenen bedellerin karşılığında 2002 yılından bugüne; askeri ve bürokratik vesayetın kırılması, işkenceye sıfır tolerans, Kürt meselesinin çözümünde girilen riskler ve atılan olumlu adımlar, toplumun dindar kesimlerine yönelik 28 Şubatçı kısıtlamaların ortadan kaldırılması gibi önemli kararlar, eksikliklerine rağmen, toplumda ciddi bir karşılık bulmuŐtu.

Ancak devlet ve siyaset 15 Temmuz'la birlikte travmatik bir psikolojiye sürüklenmiştir. Darbe girişiminin üzerinden uzun bir zaman geçmesine rağmen OHAL dönemi psikolojisinden çıkılamamıŐ, OHAL'in bazı uygulamaları çeşitli düzenlemelerle kalıcı hale

getirilmiştir. KHK'lılar sorunu sürekli büyümüş, çözüm mekanizması olarak ihdas edilen mecralar sorunu daha da büyütülmüştür.

12 Eylül darbecileri yargılanmış olmasına rağmen darbe anayasasına dayalı düzen ve kurumlar birçok sorunun kaynağı olarak varlığını devam ettirmektedir.

- **Mülteciler:**

İktidarın uluslararası alanda yer yer kullandığı ve mültecileri birer sopa haline getiren söylemler, nefret ve düşmanlığı besliyor,

Siyasilerin, belediye başkanlarının oy beklentisi ile çeşitli basın organlarının reyting uğruna kullandığı ayrımcı, nefret içeren söylemler sahada mültecilere şiddet olarak dönüyor,

Ankara Altındağ'da da örneğini gördüğümüz çeşitli bölgelerde gerçekleşen ırkçı saldırılar ve linç girişimleri gelecek açısından önemli riskler barındırıyor,

Kötü muamele ve intihar iddialarıyla gündeme gelen, bazı yerlerde cezaevi standartlarının da altında olan GGM'ler,

Mültecilere yönelik suçlarda gündeme gelen cezasızlık,

Mültecilere ait lokanta ve işletmelere yönelik polisiye tedbirler ve dükkân tabelalarında yer alan bazı dillere yapılan onur kırıcı müdahaleler,

Mülteciler için yaşamı her gün daha da zorlaştırmaktadır.

Mülteciler konusunda Birlikte Yaşama Perspektifi ile hareket edilmeli, bunun hukuki ve sosyal zemini inşa edilmelidir.

- **Cezaevleri**

Hapsetme ve bu bağlamda hürriyetten ve onunla bağlantılı haklardan yoksun bırakma; insanları diri öğüten adaletsiz, zulüm üreten, vahşi bir cezalandırma aracıdır. MAZLUMDER bu cezalandırma yönteminin insaniliğini ve amaçlarını tartışmaya açmaktadır.

Vahşice ve yaygın bir şekilde uygulanan Bedensel ceza tartışmaları ile hapis cezası icat edilmiş; ama geldiğimiz noktada hapsetme de vahşi bir cezalandırmaya dönüşmüş, kalıcı bedensel hatta zihinsel zararları olan bir hale bürünmüştür.

Cezaevleri hasta mahpuslar için ölüm cezası niteliğine bürünmüş durumdadır.

- **İşkence:**

İnsanlık onuruna aykırı, bizzat failini insan olmaktan çıkaran, aşağılık bir suç olan işkence cezasızlıkla hatta yer yer taltif ve özendirmelerle beslenerek tekrar hortlamıştır...

İnsanlık onuru işkenceyi yenmeli, işkencenin onursuzluk olduğu bütün zihinlere kazınmalıdır...

- **Önyargılı Muhakemeler**

28 Şubat Yargılamalarından, Sivas Davası yargılamalarına, ÇHD Avukatları Yargılamalarından Darbe Yargılamalarına, Hizb-ut Tahrir ve Halis Bayancuk yargılamalarından Gezi Davası ve Büyükkada Davası yargılamalarına kadar dosyaların tamamında benzer sıkıntılara, benzer ihlallere şahit oluyoruz. Bu tür dosyalarda yargı Bağımsızlığını ve Tarafsızlığını kaybetmiş bir görünüm arz etmektedir.

28 Şubat süreci Yargılamaları, Sivas Davası Yargılamaları, DGM yargılamaları, Özel Yetkili Mahkeme Yargılamaları en azından cezaevinde tutulan mahpuslar yönünden tekrar yapılmalı, yeniden yargılama müessesesi gerekirse özel bir kanunla hayata geçirilmelidir...

- **Kürtçenin Kullanılması:**

Kürt meselesi üzeri küllenmiş bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Kürtçenin kamuya açık alanlarda, tabelalarda kullanılması halen sorun olarak görülmekte, ortamlarda gerilimli bir havaya sebep olmaktadır. Kamunun, belediyelerin, eğitim kurumlarının Kürtçenin terörize edilmesini önleyici politikalar geliştirmesi elzemdir.

- **Şiddet:**

Ailede, okulda, sokakta, hastanede, adliyede, karakolda yani neredeyse her alanda şiddet sorununun temel bir sorun olduğunu dikkate alarak; her alanda şiddetin önüne geçecek, gerekli istişare süreçlerine tabi tutulmuş, muhataplarıyla tartışılmış, toplumsal uzlaşmaya dayalı düzenlemeler yapılmasının ertelenemez bir sorumluluktur.

- **İfade özgürlüğü ve toplantı gösteri hakkı** önündeki kısıtlamalar her geçen gün artmakta bazı şehirlerde süresiz yasaklamalarla toplantı ve gösteri yapılamaz hale gelmektedir...

Sivil Anayasa konusu gerçek, samimi ve katılımcı bir zeminde ele alınmalı, hak ve özgürlükleri öne alan, kuvvetler ayrılığını denge denetleme mekanizmaları ile tahkim etmiş bir anayasa çabası ortaya konulmalıdır.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu, Meclis Dilekçe Komisyonu, Kolluk Gözetim Komisyonu, İl ve ilçe İnsan Hakları Kurulları gerçek amaçlarına uygun şekilde organize edilmeli, etkin bir çalışma imkanına kavuşturulmalıdır.

Dünyada İnsan Hakları:

- Dünyada da durum farklı değildir. Akdeniz mülteci mezarlığına dönüşmüş, çöller ve yollar mültecilerin kitleler halinde gömüldüğü yerler olmuştur. Paramiliter gruplar mülteci avcılığına çıkmış, her türlü zulüm yanında gasp, tecavüz ve katliamlarla dünyanın gözü önünde suçlar işlemektedirler. Denizlerde botlar batırılmakta, sınırlarda kurşun atılmaktadır.
- Suriye, Yemen, Keşmir'de yaşanan sivil katliamlar ve savaş suçları...
- Doğu Türkistan'da Devasa arazilere kurulan kamplarla Uygur nüfusunun hatırı sayılır bir miktarı ailelerinden koparılmış, buralarda kötü muameleye maruz kalmakta ve asimilasyon niteliğindeki uygulamalarla karşılaşmaktadır.
- İşgalci İsrail rejiminin sistematik olarak uyguladığı işgal ve soykırım, ambargo ve saldırılar...
- İslami değerlere yönelik sövğu ve hakaretlerin siyasetin temel argümanı haline gelmesiyle Avrupa'daki İslam Düşmanlığı farklı bir aşamaya geçmiş ve artık iyice derinleşmiştir. Camilere, Müslümanlara, Müslümanlara ait kurumlara yönelik saldırılar, gerçekleşen nefret suçları ve ırkçı nefret söylemleri...

Dile getirebileceğimiz başlıca sorunlar olarak zikredilebilir.

Bugün çok daha açık bir şekilde görüyoruz ki İH, sömürgeci güçler tarafından bir sömürü aracı olarak kullanılıyor, batı İnsan Haklarını elinde bir kontrol, bir iktidar aracı olarak tutuyor.

İsrarla belirtmek gerekir ki 20 yıl boyunca işgal ettikleri Afganistan'dan muazzam bir direnişle kovulunca kadın hakları ve çocuk haklarını kullanarak/araçsallaştırarak İH ajitasyonu yapan ABD ve Avrupa'nın elindeki kantar hilelidir.

Biz gerekirse onları da tartacağımız hassas ayarlı bir kantara sahibiz...

Batı kültürünün evrensel üst bir kültür olarak dünyaya dayatılması ve batının insan haklarını kendi emperyal amaçları doğrultusunda araçsallaştırması da dikkatlerden kaçmamalıdır.

Daha özgüvenli bir şekilde, 30 yılın birikiminden çıkardığımız derslerle can-mal-akıl-nesil (ırz-nesep) -din emniyetinin hak mücadelesinde temel başlıklar haline gelmesi için daha üretken ve mücadeleciler olmaya çalışacağız.

Bu tabloya rağmen YEİS YOK...

Neticede ortak bir miras olarak kabul ettiğimiz, insanlığımızın ve Müslümanlığımızın da gereği gördüğümüz Hak Mücadelesinden vazgeçmeyeceğiz...

Bu çetin yolda, doğrunun arkadaşı olmak gibi kutlu bir ayrıcalıkla, cesur bir şekilde ümitle yürüyeceğiz... (*Ahmet Mercan- MAZLUMDER Kurum Rehberi kitapçığından alıntı*)

MAZLUMDER'i zulme karşı yürütülen hak mücadelesinin ana zeminlerinden birisi haline getirmek ve bu zemini kurumsallaştırarak, kişilere bağlı olmaktan çıkarmak en önemli hedefimizdir.

MAZLUMDER kuruluş kodlarını koruyarak, zulme karşı mücadelede ortaya önemli bir bakış açısı ve pratik koymuştur, koymaktadır. Camiamıza ve toplumumuza yer yer onların da sınırlarını zorlayan öğretici kavgalarla zenginlik kattık, hak arama bilincini geliştirdik, kutuplaşma ve önyargılarla mücadele ettik, kimliğe bakmaksızın zulme karşı çıktık; mazlumlar için bir araya geldik...

Bu mücadelede Kutuplaşmalara prim vermedik ve vermemeliyiz, zira referanslarımız ve kuruluş gayemiz bunu imkânsız kılmaktadır.

“Kim olursa olsun...” sloganı ve hatta manifestosu boşa söylenmiş bir söz değildir...

İnançta ve amelde referansımız olan Adaleti Titizlikle Ayakta Tutmamızı ve muhatabının zengin, fakir, akraba, eş-dost-düşman olmasına bakılmaksızın Adil Şahitler Olmamız gerektiğini emreden ayetler de boşa inmemiştir. (Nisa 135)

Bu referanslarla yürüttüğümüz mücadelede gecenin konseptinde de işaret ettiğimiz üzere en önemli başlıklarımızdan birisi ADİL YARGILANMA HAKKI olmuştur. Malumunuzdur ki bu hak özellikle:

- adil ve dürüst bir yargılama yapmaya koşullanmış, doğal, bağımsız ve tarafsız mahkemelerin varlık ve işleyişini,
- iddia ve savunma hakkını,
- masumiyet karinesini (yani yargılaması başlamamış ya da cezası kesinleşmemiş kişilerin suçlu sayılmayacağı) ve lekelenmeme hakkını,

içkindir.

Denilebilir ki MAZLUMDER bütün işini gücünü bırakıp kendisini ADİL YARGILANMA HAKKINA adasa yeridir. Masum bir insanın katil, terörist, tecavüzcü, hırsız olarak suçlanmasını empati yaparak düşünmek lazım... Bu haliyle Adil Yargılama Hakkı, Can – Mal – Akıl – Nesil (ırz- nesep) ve Din emniyetinin de teminatıdır.

Adil Yargılama Hakkı'nın bir yüzü şüpheliye ve yakınlarına bakarken diğer yüzü de mağdura ve mağdur yakınlarına bakmaktadır.

Kuruluşundan bugüne Türkiye'de ne mağdurlar için ne de şüpheliler için adil bir yargılama zemini oluşmamıştır. İstiklal Mahkemeleri ile başlayan serüvenimiz, Sıkıyönetim Mahkemeleri, DGM'ler, Özel Yetkili Mahkemeler, Terör İhtisas Mahkemeleri ile devam etmiştir...

Bu sistemde Emniyet – Savcılık – Mahkeme çarkına düşen hemen hiç kimse kendisini güvende hissedememektedir. Bu sadece ceza dosyaları için değil alacak verecek, tazminat ya da idari yargı dosyaları için de böyledir. Ortada kestiği zaman acıtmayacak bir mekanizma bulunmamaktadır. Hiç kimseyi tatmin edememektedir, kimseye güven vermemektedir. İktidar sahiplerinin kendi çocuklarını teslim edemediği yargıya sıradan insanların teslim olmasını beklemek tutarsızlıktır...

Bu hissiyatı besleyen çokça sebep vardır...

Mağdurlar açısından baktığımızda:

- Rutinleşen CEZASIZLIK pratikleri bu açıdan çok önemlidir:

Maden kazalarında cezasızlık,

Mültecilere yönelik suçlarda cezasızlık

İşkencede Cezasızlık,
Roboski'de Cezasızlık,
Yolsuzluklarda Cezasızlık,
Polis kurşununda Cezasızlık,
Tahir Elçi Dosyasında Cezasızlık...

- Yine kendisine karşı işlenen/işlendiği iddia edilen suçlarda, soruşturmadan infaz aşamasına kadar acayip kıyıcı olan devletin, vatandaşa karşı suçlarda artık 3-5 yıla inen periyotlarda affedici, göz yumucu davranması,
- Faili Meçhuller...

yargıya ve sisteme güveni sıfıra indirmiştir.

Böyle bir düzen insanları gücü varsa İHKAKI HAKKA yönlendirir, yoksa lanet etmeye...

Böyle bir toplum ve onun oluşturduğu düzen ilahi olarak da tehdit altındadır...

Hz. Peygamber: *“Sizden önceki toplumlar, yasaları herkese eşit biçimde uygulamadıkları için helak oldular. Onlar; zayıf, fakir, kimsesiz biri, suç işlediği zaman en ağır cezayı verirler; zengin ve güçlü bir kişi suç işlediğinde ise onu cezalandırmazlardı. Allaha yemin ederim ki, bu suçu işleyen, kızım Fatıma da olsa, onu cezalandırmaktan çekinmem”* buyurmuştur. (Buhârî, Enbiyâ 54, Megâzî 53, Hudûd 11, 12; Müslim, Hudûd 8, 9.)

Şüpheliler açısından baktığımızda durum daha da vahim bir hal almaktadır:

- Ucu iktidar ya da iyice tahkim edilmeye başlanan rejime dokunan belli dosyalarda ceza yargılamasının adeta bir sopaya dönüşmesi, muhalifleri sindirecek bir araç haline getirilmesi, tutuklamanın rutinleşmesi, infazı bile olmayan suçlar için sabaha karşı gerçekleşen gözaltılar ve 1-2 aylık gözdağı ya da intikam niteliğindeki tutuklamalar...

Unutulmamalıdır ki ayarı bozulan kantar gün gelir kantar sahibini de tartar...

- Suç- Ceza dengesinin manipüle edilmiş toplumsal tepkiler ve orantısız müdahalelerle iyice bozulması; infaz kanununun yamalı bohçaya çevrilmesi...
- AYM ve AİHM Kararlarının Uygulanmaması; Tahliye Kararlarının OHAL kalıntısı düzenlemelere dayanılarak basit itirazlarla geri alınması, tutuklamaya çevrilmesi

zikredebileceğimiz başlıca sebeplerdir.

Hukuk cephesinden bakarsak masumiyet esastır, suç şüphesiz bir şekilde ispat edilmelidir. Şüphe izale edilememişse suçlama ne olursa olsun ceza vermek için bahane aranmamalıdır.

Özellikle “Terör” dosyalarında ve “Cinsel Suçlar”a ilişkin dosyalarda bu ilkeler çokça ihlal edilmektedir.

Yanlış anlaşılmasın bugünlerde gündemde olan cinsel istismar iddiaları ile ilgili değil bu vurgularım, maalesef her gün benzer nitelikli onlarca duruşma yapılıyor mahkemelerde, devam eden hatta başlamamış bir dava ile alakalı üst perdeden laf etmek ile başlıyor zaten bütün sorunlar, bu sebeple bu dosya üzerinden konuşmuyorum...

Bizim hukuk algımızda suç ispat edilememişse sanık beraat ettirilmelidir. Olay bu kadar nettir, iddia ne kadar ağır olursa olsun... Hukuk ve Mahkemeler, adalet ile devletin bekası/menfaatleri arasında kalsalar bile hak ve özgürlüklerin yanında saf tutmalı, bağımsızlıklarından tarafsızlıklarından ödün vermemeli, etkin ve etkili savunmayı imkânsız kılmamalıdır. Kadim Adalet Çemberinde de ifadesini bulduğu üzere devleti ayakta tutacak olan ADALET'tir. Küfür üzere ayakta kalan devlet zulüm üzere ayakta kalmaz... Hz. Ömer'in deyişiyle Adalet Mülkün temelidir...

Biz 99 suçlunun/mücrimin bulunduğu geminin 1 masum hatırına batırılmayacağını söyleyen bir hukuki düşünce geleneğinden geliyoruz. Bugün özellikle bahsettiğim dosya türleri yönünden 1 suçlu yüzünden yerine göre 99 masum, hepsi birden cezalandırılıyor, eza çekiyor.

Bu konuda en rahat olması gereken insanlar AHİRET İNANCI olan insanlar olması gerekirken pratikte bu ihlallerin en çok kendisini dindar olarak tanımlayan insanlardan geliyor olması da ilginç bir kırılmadır. Zira gerçek bir AHİRET İNANCI varsa hiçbir suç cezasız kalmayacaktır. “*Ne pahasına olursa olsun ceza verilmeli!*” düşüncesi anlamını yitirecek, ispat, kılı kırk yarar-casına ciddi ve dürüst bir yargılama değer ve anlam kazanacaktır...

Konuşmamın sonuna yaklaşırken Hukuka Dönüş çağrımızı hatırlatmakta ve bazı başlıkları yinelemekte fayda görüyorum:

Öncelikle Hukukun Üstünlüğünün hukukçuların üstünlüğü olmadığını; jüristokrasiye de tahammülümüz kalmadığını vurgulamak gerekiyor. Yapılması gereken Yasama – Yürütme – Yargı

dengesini inşa etmek, Denge Denetleme Mekanizmalarını tarihi kazanımları ve öğretideki tartışmalarını da dikkate alarak hayata geçirmektedir.

Özellikle hâkim – savcı ve avukatlar söz konusu olduğunda LİYAKAT ilkesinin esas alınması gerektiğini konuşmak bile lüzumsuz sayılmalı, işin doğasının bunu zorladığı akıldan çıkarılmamalıdır. Hukuk Fakültelerinin bilimsel ve kadro itibarıyla yeterlilikleri, öğrencilerin teknik bilgiler ve hukuk mantığı açısından yetiştirilmesine müsait olup olmadıkları, mezunların avukatlık – hakimlik – savcılık mesleklerini yapmaya ehil olup olmadıkları bilimsel düzeyde ele alınmalıdır.

Yargının bürokrasi ve iktidarlara, onların değişimine ya da günübürlük siyasi tutumlara göre değil, hak ve adalete göre yapılandırılması gerekmektedir. Başta HSK'nın yapısından başlayarak “bağımsızlık ve tarafsızlık” ile “hâkim güvencesi” kavramlarının mevzuatta ve uygulamada hayatiyet kazanması gerekmektedir. Siyaset ya da sosyal medya tarafından beğenilmeyen kararlar sebebiyle “hâkim güvencesi”ne açıkça aykırı bir şekilde hâkimlerin yerinin değiştirilmesi gibi itici hukuksuz uygulamalara son verilmelidir.

Adliye Yönetimleri Yürütmenin Elinden Alınmalı Yargıya İade Edilmelidir:

Başsavcılık kurumunun adliyenin patronu haline getirilmiş olmasının sebep olduğu sıkıntılar dikkate alınarak esasen yargılamanın taraflarından birisi olan iddia makamının hüküm makamı ile bu kadar içli dışlı olması bir sorun olarak ele alınmalı, yargının unsuru olmaktan gittikçe uzaklaştırılmış olan savunma makamı ile hüküm ve iddia makamı arasındaki (“marangoz hatası”ndan öte boyutlara ulaşan) dengesizlik giderilmelidir.

Adli Tıp Kurumunun Yapısı Değiştirilmeli ya da Kurum Lağvedilmelidir.

Yargı teşkilatına resmi bilirkişilik hizmeti sunan ve İsabetsiz olduğu cezaevlerinde yaşanan ölümlerle ortaya çıkan raporlarla istikrarlı şekilde gündeme gelen ATK, mevcut bağımlı kurumsal yapısından başlayarak değişmeli ya mali ve idari özerkliğe sahip bağımsız ve tarafsız bir kurum haline getirilmeli ya da görevini tam teşekküllü üniversite ve devlet hastanelerine bırakmak suretiyle lağvedilmelidir.

Adli Kolluk Sistemine Geçilmelidir.

Halen İçişleri Bakanlığına bağlı kolluk birimleri savcılara ve mahkemelere hizmet etmektedir. Gerçekte kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı olan bu durum, ciddi sorunlara sebep olmaktadır.

Kolluk açık bir şekilde savcılarının ve mahkemelerin önüne geçebilmekte, güvenlik eksenli bakış hukuku örtmektedir. İddianameler fezlekelerin kopyası haline gelmekte, sorgu hâkimleri kolluk kuvvetlerinin fısıltıları ile tutuklama yapabilmektedir. Artık hak ve adalet duygusu gelişmiş, insan hakları eğitimi almış personelden oluşan yeni bir birim olarak Adli Kolluk gecikmeden kurulmalıdır.

Son olarak, insanlığımızın ve Müslümanlığımızın da gereği gördüğümüz Hak Mücadelesinden vazgeçmeyeceğimizi, bu çetin yolda, doğrunun arkadaşı olmak gibi kutlu bir ayrıcalıkla, cesur bir şekilde ve ümitle yürüyeceğimizi taahhüt ederek sözlerimi bitiriyorum...

Bu programı hazırlayan Ankara Şubemize ve programda emeği geçen bütün arkadaşlarımıza teşekkürü borç biliyorum...

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. Varlığınız bize güç kattı...